

Zie ik de lichtjes van de Schelde...

Op congressen, studiedagen, interscolaire ontmoetingen enz. blijkt de naam VON nog al te vaak vraagtekens op te roepen. De occasionele aanwezigheid van een VON-stand op die dagen zorgde weliswaar voor enkele nieuwe leden en potentiële medewerkers, maar het bleef eigenlijk toch maar aanmodderen.

Daarom zocht het Dagelijks Bestuur naar een structurele oplossing voor dit communicatieprobleem. Enkele jaren geleden werd de idee van een **artikelenwedstrijd** voor toekomstige leraren en leraressen gelanceerd - waar kan men tenslotte beter staan dan bij de 'wieg'? - in normaalscholen en aggratie-opleidingen. De wedstrijd werd intussen inhoudelijk uitgewerkt en gaat dit jaar van start. De betrokken scholen en opleidingen hebben inmiddels de uitnodiging gekregen en hier volgt wat informatie voor de leden.

De organisatie van de wedstrijd is in handen van de VON in samenwerking met het Havencentrum van de provincie Antwerpen in Lillo. Meer informatie over dit beslist boeiende centrum vindt u hierna. Het thema van de wedstrijd is **de haven van Antwerpen**. De einddatum van inzending is **1 mei 1993**. Een jury van didactici zal de inzendingen beoordelen. Er zijn aparte prijzen voor de drie bekroonde artikels in de drie categorieën: basisonderwijs (vijfde en zesde leerjaar), lager en hoger secundair onderwijs. De prijzen zullen tijdens een plechtige zitting overhandigd worden. Bovendien worden de bekroonde artikels gepubliceerd in VONK.

Men kan rechtstreeks inschrijven voor de wedstrijd, maar de VON biedt alle betrokken docenten de mogelijkheid een duidelijker beeld te krijgen van de haven van Antwerpen: op **zaterdag 24 oktober 1992** zullen de organisatoren de wedstrijd nader toelichten tijdens een havenexcursie. Voor dat de studenten hun artikel beginnen uit te werken, is het trouwens noodzakelijk dat ze via een soortgelijke uitstap vertrouwd worden met het onderwerp.

Uiteraard zou de VON de VON niet zijn, mochten er geen plaatsen overblijven voor geïnteresseerde leden die geen docent aan een lerarenopleiding zijn. Deze plaatsen zijn echter beperkt en afhankelijk van de respons van de aangeschreven scholen. De uitstap is gratis, op het verteer tijdens de lunchpauze na. Inschrijvingen gebeuren door onderstaand strookje te kopiëren, in te vullen en op te sturen naar *Jan T'Sas, Markgravelei 105, 2018 Antwerpen*. Voor verdere inlichtingen kunt u steeds terecht op dit adres (ook telefonisch: 03/237.44.16) of op het *Havencentrum, Scheldelaan 700, 2040 Antwerpen*, tel. 03/568.14.80.

Dagprogramma Havenexcursie 24 oktober 1992

10.00 uur	Afspraakpunt Scheldekaai 23 - Helihaven (d.i. 300 meter ten noorden van het Steen, ruime parkeergelegenheid). De excursie gebeurt in een comfortabele bus met een gids van het Havencentrum: <ul style="list-style-type: none"> - de kalimagazijnen of de bananenterminal (voorbeelden van gerichte specialisatie, doorvoer en consumptiehinterland); - de staalterminal (studie van produktie- en consumptiehinterland, diversificatie van de staalproduktie, de ver doorgedreven specialisatie).
12.30 uur	Lunch: vrij eten in Lillo-dorp.
13.30 uur	Bezoek aan het Havencentrum Lillo: <ul style="list-style-type: none"> - videofilm 'De toegang tot de haven'; - geleid bezoek aan de tentoonstellingsruimte.
15.00 uur	Vervolg van de excursie met de bus: <ul style="list-style-type: none"> - de sluisverrichtingen (Zandvliet- en Berendrechtssluis); - de containerterminal (moderne stukgoedbehandeling en schaalvergroting).
17.00 uur	Einde Scheldekaai 23.

Ondergetekende .....

schrijft in voor de havenexcursie op zaterdag 24 oktober 1992.

Datum

Handtekening

Havencentrum Lillo

Het begrip *haven* roept onmiddellijk het beeld op van reusachtige kranen, die met een indrukwekkende precisie werken langs de huizenhoge flanken van reuzeschepen. *Economisch* bekeken is een haven de maritieme poort voor invoer, uitvoer, transit, opslag, distributie en produktie - een ver-

deelcentrum voor een continent, met verschillende soorten opslagruimten. Overheid en privésector investeren grote bedragen om de haven te laten groeien en de kwaliteit van de diensverlening nog te verbeteren. Als dit alles ondersteund wordt door snelle weg- en spoorverbindingen, een binnenvaartnet dat zich constant aanpast, en een dicht pijpleidingennet, dan krijgt de haven een vooraanstaande plaats in de economie

van een land. De havenactiviteit trekt ook de industrie aan. Industrietakken zoals petrochemie, olieraffinage, auto-assemblage en staalnijverheid laten overduidelijke sporen na in het havenlandschap. Dit alles dwingt ons ook de evolutie van het leefmilieu van nabij te volgen en te beschermen.

Het *Havencentrum Lillo* biedt u de mogelijkheid om gedurende een hele dag in groep met deze fascinerende wereld kennis te maken. Wij brengen u op een *didactisch onderbouwde wijze* in aanraking met de haven: de terminals, de infrastructuur, de schepen en de mensen. Wij bieden u de mogelijkheid om vanaf 16 jaar (de drie hoogste jaren van het secundair onderwijs) de haven zelf te *exploreren*. Dit alles maakt deel uit van een *volledig lessenspakket* dat bestaat uit twee *voorbereidingslessen* op basis van parate kennis, geleverd beeldmateriaal (video) en opzoekwerk, een reeks *werkbladen* om waarnemingen op het terrein zelf in het juiste kader te kunnen plaatsen en een *syntheseles*.

Vorbereidingslessen en syntheseses worden door de leerkracht verzorgd; de excursie wordt geleid door een door ons opgeleide gids. De gekozen lessenspakketten worden vooraf samengesteld in functie van de interessesfeer van de bezoekers, en dat na een afspraak tussen de leerkracht en Havencentrum Lillo.

HOE KUNT U VAN ONZE DIENSTEN GEBRUIK MAKEN?

U neemt telefonisch contact op met het Havencentrum en bepaalt in overleg met ons het programma dat u verkiest en de datum. Voor de verdere uitwerking kunnen wij alleen instaan, maar dat hoeft niet. Waar u wel zelf voor moet zorgen, is het vervoer naar het centrum en in de haven. Het aangewezen middel daarvoor is een bus.

DE LESPAKKETTEN IN EEN NOTEDOP

De excursie is zowat de economisch-geografische leidraad. De leerlingen krijgen inzicht in de ontwikkeling van een wereldhaven in al haar functies. Komt u met een leerling uit het technisch of beroepsonderwijs in de haven, dan is **Activiteiten in de havenwereld** het pakket bij uitstek. Wilt u de milieuproblematiek aankaarten, dan kan dat in de pakketten **Het milieu in het havengebied** en **Veilig werken in een gezonde haven**. Het pakket **Tewerkstelling** werd uitgewerkt voor het Hoger Onderwijs Buiten de Universiteit. De studenten brengen hier een bezoek aan het aanwingslokaal voor havenarbeiders. Rond **De toegang tot de haven** werd een videofilm samengesteld. Het pakket zelf vormt hierbij een nuttig naslagwerk. Wilt u wat meer weten over het 'vaarvenster', dan kunt u terecht in de bundel **Fysisch-geografische aspecten van de Westerschelde**. U kan ook het maritiem **Engels** bestuderen in een afzonderlijk didactisch werk. En dan is er het pakket **Nederlands**.

NEDERLANDS, DE WERELDHAVENTAAL

Onze moedertaal als een wereldtaal bestempelen zal afhankelijk van het standpunt overkomen als gezond of ongezond chauvinisme. Na analyse van de taalgebieden waarin de wereldhavens zich bevinden, is deze stelling echter niet overdreven, maar gebaseerd op feiten.

De Vlaming staat er niet bij stil dat zijn moedertaal de algemene voertaal is in de Nederlandse en Vlaamse haven. De totale goederenbehandeling van deze havens bedraagt meer dan 500 miljoen ton, wat betekent dat het Nederlands de wereldhaventaal is na het Engels en het Japans: een ereplaats voor het Chinees, het Frans en het Russisch.

Wie meer dan 500 miljoen ton realiseert, stimuleert het kloppende industriële en maritieme hart van Europa. De Vlaamse havens spelen hierin een voorraanstaande rol. Daarom moet de taal een afzonderlijke plaats krijgen in het maritieme gebeuren. Met het pakket **Nederlands** wijdt het Havencentrum de bezoeker in de specifieke taal van de wereld langs de kade in. We sturen de bezoeker niet van bakboord naar stuurboord en zoeken evenmin spijkers op laag water, maar gaan op ontdekkingsstocht in de gebruikelijke haventerminologie zonder onze neus op te halen voor het plastische taalgebruik van de havenarbeider. Een *dubbele deur in de broek* behoort tot de klassieke haventaal. Voor de leek is dit inderdaad Latijn. Maar eens de foreman het aanslagmateriaal uit *den bak* bepaald heeft, weet de havenarbeider wat hem te doen staat. Met *pannen, blaaijes en varkensoren* kan hij zonder problemen overweg. De bundel is als een vuurtoren: hij belicht kortere en langere momenten van de wereldhaventaal.

Verder grasduinen we in ons maritieme verleden en confronteren we de lezers met de wereld van de naties, de stouwers en de stuwadoors. Noordnederlandse en Zuidnederlandse termen durven wel eens verschillen en dit facet wordt ook belicht. Enkele specifieke beroepenvelden worden besproken: van kuiper tot dekman, van waterklerk tot lijnchef, van expediteur tot declarant. De tijd van de *buydeldraghere* is voorbij. Voor ons ligt een haven bruisend van energie, rijk aan economische bedrijvigheid. In deze tijd van *chips en bites* grijpen we graag terug naar een schat van zegswijzen. *We hoeven het niet over een andere boeg te gooien en met hem is geen land te bezeilen* zijn uitdrukkingen die onze moedertaal kleuren.

Dit pakket behandelt zowel literatuurfragmenten als poëzie, maar de creatieve hand van de auteur confronteren we met de nuchtere boodschap van de journalist.

Eddy Van Vliet kaart het milieuthema aan. Voor hem staan *de velden proper tussen insecticiden en blinde patrijzen*; Kurt Tucholsky steekt de draak met de kunst der reclame. Voor ons worden dit basisteksten, een dankbare aansporing voor een debat of een persoonlijke tekst. We bekijken reclameteksten van CMB en Belgian Pakhoed en ontdekken een nieuwe taalschat. *Van wilde vaart* gaat het naar *bemonsteren*, typisch maritieme vormen.

En een modern taalonderricht miskent de informatica niet. In het Havencentrum staat de computerbatterij maar al te vaak roodgloeiend. Het pakket **Nederlands** vindt ook hier een gretige afname.

Het havenvirus laat het Havencentrum niet los. Het spoort ons integendeel aan tot verdere creativiteit en ontdekkingsstochten doorheen een fascinerende havenwereld.

Wie meer wil weten over het didactisch werk, contacteert het Havencentrum Lillo via het telefoonnummer 03/568.14.80. Het centrum ligt aan de Scheldelaan 700, 2040 Antwerpen, vlakbij Lillo Fort en de Liefkenshoek tunnel.